

DIENST
V. V. P.

Aan

het KANTOOR voor de VOLKSTELLING

te

Weltevreden.

Afz:

Gl. Dir 20/11.

No. 1311

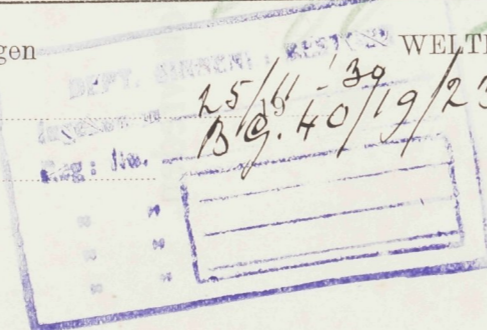
Byg 20/11 - 20/11 II

LIJST van door het KANTOOR voor de VOLKSTELLING aan den Directeur...
van Binnenlandsch Bestuur te Weltevreden. verzonden stukken.

Aantal verzonden stukken	OMSCHRIJVING.	Aanmerkingen.
1 <i>acc</i>	<p>Afschrift van dzz. brief dds. 21/11-1930 No. 2970/O.V.</p> <p><i>Beleefd aangeboden.</i></p> <p><i>De Directie Confom 10/19.</i></p> <p><i>Beleefd aangeboden.</i></p>	<p>Wordt verzocht deze lijst geteekend terug te zenden.</p> <p><i>Wordt afgehandeld 20/11</i></p>

Ontvangen WELTEVREDEN, den 22sten November... 19 30.

De ....., den ....., De wd. Expediteur,

By no
4876 By

Weltevreden, den 21sten November 30.

No. 2970/C.V.

Naar aanleiding van den inhoud van het hierbij Uwer Excellentie oerbiedig aangeboden schrijven van den wd. resident van Tapanoeli van 10 November j.l. No. 10577/26 en bijbehorende bijlagen, alsmede in verband met het mij in afschrift aangeboden tot Uwe Excellentie gerichte telegram van 13 November j.l. ag. 35085 A/3 over dezelfde aangelegenheid, veroorloof ik mij, het volgende in het midden te brengen.

De aangelegenheid, die aanleiding is geworden tot het zenden van een telegram door den Sjarikat Islam Mandalling op 3 October j.l. en het houden van een openlucht-vergadering te Panjaboengan op 2 November daarop volgend vormt een onderdeel van de gedragslijn, die door de Commissie voor de Volkstelling is gevolgd ten aanzien van de indeeling in landaarden, zooals deze voor de invulling der tellijsten, bestemd voor de Inlandsche bevolking, door de tellers daarop dienden te worden aangeteekend.

Aangezien ten aanzien van bedoelde indeeling onzekerheid bestond en het wenschelijk was te geraken tot een aanduiding der volksgroepen, die eenerzijds aan wetenschappelijke eischen voldeden en anderzijds practisch bruikbaar zou blijken, is de Commissie voor de Volkstelling ten deze met veel voorzichtigheid te werk

gegaan.

Zijne Excellentie den
Gouverneur-Generaal van
Nederlandsch-Indië

te

B u i t e n z o r g.

4

gegaan. Alvorens een bindend voorschrift te geven is daarover de hulp ingeroepen van de afdeling Adatrecht van het Koninklijk Bataviaasch Genootschap, die zich tot verscheidene harer correspondenten heeft gewend om van advies te dienen, en tevens zijn een aantal bestuursambtenaren voor de gebieden, waar de verlangde in-deeling moeilijkheden zou opleveren, rechtstreeks door het Kantoor voor de Volkstelling aangeschreven om hun oordeel te geven. Uit de binnengekomen antwoorden is na rijp beraad in den boezem der commissie, aan welke beraadslagingen o.m. ook de heeren Prof. Mr. B. ter Haar en Prof. Mr. F. Holleman deelgenomen hebben, tot vaststelling van een lijst van landaarden, die als zoodanig door de Commissie voor de Volkstelling werden erkend, overgegaan.

Hierbij moest o.a. rekening worden gehouden met de omstandigheid, dat er volksgroepen zijn, die plaatselijk weer in onderdeelen uiteenvallen, en ressort voor ressort werd uitgemaakt, of deze laatsten van voldoende belang waren om afzonderlijke vermelding te verdienen. Te meer waar, gelijk bekend, meermalen personen, tot zulk een ondergroep behoorende, er prijs op stellen, dien naam ook vermeld te vinden.

Hierdoor deed zich anderzijds de moeilijkheid voor, dat in gewesten, waar bedoelde groepen in oorsprong niet thuis behooren, personen zouden kunnen worden aangetroffen, die tot deze groep behooren, terwijl de tellers elders, van geheel anderen landaard zijnde, niet zouden kunnen beoordeelen, of die landaard terecht als zoodanig werd opgegeven.

Bovendien zou de lijst der landaarden op deze mate voor de tellers te lang en te moeilijk hanteerbaar worden.

Hiertegen is nu het middel toegepast om voor elk gewest vast te stellen de landaarden die binnen dat gewest konden worden aanvaard en in de lijsten worden genoteerd, en de landaarden, zooals

ze voor de andere volksgroepen, hoofdzakelijk uit andere gewesten afkomstig, opgenomen moesten worden.

Een 3 tal voorbeelden van zulke lijsten moge Uwe Excellentie hierbij wel aantreffen. Hieruit kan blijken, dat ~~ten~~ ten aanzien van het Batak volk de gedragslijn is gevolgd, dat voor de beide gewesten Tapanoeeli en S.O.K. een indeeling in:

Tapanoeeli:

Batak Karo

Batak Toba

Batak Angkola

Batak Mandhailing

Batak Pak-Pak

Batak Timeer

S.O.K.:

Batak Karo

Batak Toba

Batak Angkola

Batak Mandhailing

Batak Pak-Pak

Batak Timeer

is aanvaard, doch dat de tellers in de andere gewesten, o.m. ook op Java en Madoera, met invulling van den naam Batak zonder nadere specificatie konden volstaan.

Op de tournee, die ter voorbereiding van de Volkstelling door mij in de maand Juni 1929 over Sumatra is gemaakt, waarbij o.m. vergaderd werd te Padang Sidenposan en te Tarcoetoeng, is ook deze kwestie van de landaardindeeling ter sprake gebracht. Het bleek mij daarbij, dat men te Padang Sidenposan, zooals begrijpelijk, op een indeeling, waarbij de naam Mandhailing afzonderlijk zou worden vermeld, veel prijs stelde. Anderszijds waren echter in Tarcoetoeng alle aanwezige inlandsche bestuursambtenaren en hoofden van meening, dat het volk der Bataks zonder eenige nadere specificatie in de lijsten moest worden opgenomen ! Ik heb hen toen medegedeeld, dat wij den middenweg zouden volgen, waarbij enerzijds de groepen, die afzonderlijk vermelding verdienden, ook als zoodanig in de lijsten zouden worden opgenomen, doch anderzijds een samen-

voeging

voeging bij de bespreking der eindresultaten voor geheel Indië van alle groepen, die tot het Batakvolk gerekend moeten worden, zeer zeker zou plaats hebben.

Een doorschrapping van de aanwijzing Batak Mandhailing op de tellijsten heeft uit den aard der zaak thans geen zin meer; echter was het reeds het voornemen om bij de verwerking der tellingsuitkomsten in de publicaties de groep Mandhailing^{ers} afzonderlijk als zoodanig te verwerken en te publiceeren.

Anderzijds moet ik echter op grond van de thans gevolgde wetenschappelijke indeeling ernstig bezwaar er tegen maken om, wanneer in de samenvatting der eindresultaten onder de andere volken ook dat der Bataks moet worden vermeld, daarbij de Mandhailings van de andere Batakgroepen uit te zonderen, hetgeen zakelijk geheel ongerechtvaardigd zou zijn en tot onjuiste conclusies zou leiden.

Voor zoover in de tot uiting gebrachte bezwaren een gerechtvaardigde kern schuilt, n.l. de vrees, dat de groep der Mandhailings als zoodanig ononderscheidbaar in het geheel der Bataks zou opgaan, meen ik, dat hiertegen de gevolgde en te volgen gedragslijn een volkomen afdoende waarborg biedt.

Hiermede is n.l. tevens tegemoet gekomen aan de strekking van het voorstel van den wd. resident om het woord Mandhailing niet als deel van een aanwijzing Batak Mandhailing, doch als zelfstandige aanwijzing van deze groep in het hoofd der tabellen op te nemen.-

Het Hoofd van het Kantoor voor de
Volkstelling,

(wg) J. Van Gelderen.

